Anul II. — Nrul 36 Preţul unui exemplar **4** Lei. Timişoara, 2 Septembrie 1928

SVASTICA BANATULUI

ORGAN SĂPTĂMÂNAL AL LIGII APĂRĂRII NAŢIONALE CREŞTINE

De sub preşidenţia D-lui Prof. **A. C. CUZA**

ABONAMENTUL PE UN AN
Pentru plugari şi muncitori Lei 200 | Pentru bănci şi fabrici Lei 500
Pentru intelectuali . . . „ 300 | Abonament de sprijin „ 1000
Jugoslavia 200 Dinari :-: In America 4 Dolari

Director-proprietar:
ALEXANDRU ŢIERANU

REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA:
TIMIŞOARA I., Str. M. Eminescu Nr. 5.
Redacţia pentru jud. Severin: D. Asandi redactor Lugoj.

„Ofensiva grâului"

Aşa numesc jidoviţii partidelor politice „pertractările" îndelungate asupra speculei ce se face cu preţul grâului, — (pentru a da timp stăpânilor lor circumcişi, de a stoarce tot ce se poate din spinarea ţăranului român).

Se adună şi desbat, discută, şi plănuesc toate bazaconiile, iar jidanul adună neconturbat milion după milion, din care remunerează apoi pe cei cari „pertractează" fără sfârşit, asupra „ofenzivei grâului".

Ce trebue să facă plugarul?

Să pornească şi el o luptă, a**nume: o luptă defensivă, fiindcă** cei cu „ofensiva", atacă direct buzunarul lui.

Lupta defensivă este mai uşoară: **nu vinzi grâul,** ci îţi câştigi împrumut bănesc, măcar şi pe procente mari, fiindcă tot tu eşi mai bine cu socoteala.

GRÂUL, LA CRĂCIUN, VA FI 1000 LEI, aşa ne asigură şi comercianţii români, cari cunosc bine situaţia.

Dar iată ce este.

Plugarul bogat poate să-şi ţină grâul în pod, până la Crăciun, fiindcă mai are de unde să-şi acopere impozitele şi celelalte cheltuieli, dar plugarul sărac, care nu are altă avere, trebue să-şi vândă grâul imediat după treerat, fiindcă prea greu îl apasă datoriile. Cei mai mulţi plugari, fiind săraci, tocmai pe pielea lor se face cel mai crunt jaf. Aici zace crima cea mare faţă de neam.

Avem în judeţ două forumi, cari până acum, ar fi avut timp să organizeze rezistenţa plugarilor faţă de jefuitori:

Camera agricolă şi Partidul naţional-ţărănesc, care a avut peste 30.000 voturi în judeţ.

D-l Vidrighin, preşedintele Camerei Agricole, membru în consiliul de administraţie a băncii Szana(care împrumută pe cerealiştii jidani) şi interesat la moara „Bega", — nu se mişcă. Nu face nimic, fiindcă nu poate sau nu se pricepe şi numai graţie nepriceperei partidului naţional, a ajuns în fruntea Camerei Agricole.

Partidul naţional-ţărănesc, adecă conducătorii lui din Timiş-Torontal, stau la băi, în ţară sau în streinătate . Cei de acasă, — o parte sunt interesaţi la întreprinderile jidoveşti, iar cealalţi nu se pricep la asemenea treburi, preocupaţi fiind de alte chestiuni profesionale. Iar gazeta P. N. T. e lăsată pe mâna copiilor sub 23 ani.

Iată, fraţi plugari, unde aţi ajuns cu voturile ce le-aţi dat la „roată".

Scump plătiţi greşala făcută!

Aşteptaţi un ajutor dela liberali?

Liberali nu există la noi! Ori veţi fi aşteptând, că prefectul judeţului să conducă şi consiliile de miniştri? Aşa-i, că nu se poate?

„Conducătorii" politici ai Banatului se scaldă: în acid carbonic, în Marea Neagră, în fier, în pucioasă, iar noi pe scăldăm în nomolul economic, care ne-a acoperit până peste cap.

Aici am ajuns, din vina ţăranilor, cari nu înţelege ce importanţă are pentru dânşii votul universal.

Grâul se plăteşte la Brăila sau Galaţi cu peste 900 Lei, iar la noi, jidanii nu dau nici 700. Federala Cooperativelor sătesti din Timişoara, care cumpără grâu pe seama armatei (nu pentru speculă!) este unica, care plăteşte 740. Mai sunt apoi încă câţiva comercianţi români, în judeţ, cari cumpără cantităţi mici şi plătesc şi 800. Totuşi grâul cel mult trece în buzunarul speculanţilor, faţă de cari nu s'a luat nici o măsură.

Plugari, nu uitaţi, că politica de partid înseamnă catastrofă şi moarte.

A. Tieranu

Strângătorii Ardealului

Cuvântul, „strângător" are o tristă semnificaţie în limbajul poporului nostru din Banat. In timpurile de grea cumpănă, şi cari au apus, o mulţime de indivizi fără căpătâiu, copii ai „nimănui", cutreerau oraşele şi satele noastre la subsuoară cu câte o vioară soioasă, cântând duioasa doină tălmăcitoarea unei vitrege sorţi, soră cu neagra şi mizera sărăcie.

Sătenii miloşi şi cu dare de mână la auzul scârţâitului plângător, deschidea poarta ograzii miluind pe **strângător** cu câte o bucată de mălai... arămiu.

Aceştia erau „strângătorii", cari strângeau fărămiturile dela uşa bogatului. Pe atunci lumea se obicinuise cu aceşti anonimi, căci doar cântecul spunea: **„Munţii noştri aur poartă. Noi cerşim din poartă 'n poartă!"...**

...De câţiva ani încoace acest soiu al strângătorilor necunoscuţi au dispărut, pentruca în locul lor să-şi facă apariţia STRÂNGĂTORII ARDELENI, cari în locul lăutei lui Lae Chioru sunt prevăzuţi cu legala „condică" împestriţată cu diferite „vize" şi cu invizibile pecetluiri... Pentru ajutorarea unei comune incendiate, pentru victimele revărsărilor de ape, o zidire de şcoală, alta de biserică, pentru ridicarea unor monumente istorice, — diferite Primării din judeţele: Alba, Făgăraş, Cojocna, Hunedoara, Treiscaune, etc., cu aprobările Prefecturilor respective lansează în întreaga ţară o armie nesfârşită de strângători, cărora dându-le „condicuţa" cu „cărămizi" îi trimet să... strângă.

Astfel strângătorii Ardealului cutreeră ţara în cerşit. In ţară toată lumea fură: Miliarde furate la petrolifere. Sute de milioane la C. F. R. Sperţuri încasate în dauna bugetului statului. Furturi şi jafuri, jafuri şi furturi. Regimul dăinue, ţara plăteşte **şi... Ardealul cerşeşte.**

Şi vă veţi întreba că de ce tocmai numai Ardealul îşi are strângătorii cu... condicuţa? Intrebare la care vor răspunde cândva acei factori ai partidelor politice cari au aruncat populaţia Ardealului într'un hal fără hal.

Intr'una din zile, pe terasa unei mari cafenele dintr'un oraş din Banat îşi face apariţia un **strângător.** Jidovii adunaţi la **svarţ** şi cari trăesc bine fără să muncească începură să-şi dea ghionturi, rânjind şiret cu înstrâmbături de porci îngrăşaţi pe spinarea unui popor blajin şi bun. La rugămintea moţului cu condica (căci moţ era), haita de javre jidoveşti au început să-l hulească cu înjurături ungureşti. Unul mai obraznic fără nici o jenă ţine să observe: **„Noi avem şcoli şi temple. La voi să facă d. Cuza!".**

Evreii au de toate în ţara valahilor în Canaanul dela Dunăre, unde ei sunt stăpâni şi stăpânitori. Evreilor nu le lipseşte nici laptele de pasere, în schimb Ardealul îşi are strângătorii lui, sdrenţuroşi, flămânzi şi huluiţi de un neam îmbuibat şi împlosneţit în darnicul pământ al Românici, îngrăşat cu sângele atâtor sute de mii de eroi.

Când vor dispare oare strângătorii Ardealului?

D. Asandi.

Epigramă

Studenţilor unguri

Evocând minciuni, câte'n nori şi [stele
Aţi câştigat sprijinul unor englezi...
Astronomii, ocupându-se de ele
Au aflat că stelele voastre sunt...
[verzi...

George C. Bogdan
stud. rom.

Gazeta satanei

Intâmplător îmi cade în mână o gazetă cu titlul: **„Desfiinţarea banului'**, ce se redactează şi administrează la Bucureşti, Prelungirea Griviţei 214. Anul I. No. 1.

O scurtă privire mi-a fost deajuns, ca să constat, că am în mână o nouă gazetă satanică, editată de baptişti, cu banii jidanilor din streinătate.

Articolul de fond este intitulat: „Cuvânt dinainte" şi se extinde peste 3 pagini.

Am mai cetit prostii în viaţă, dar, ca în „Desfiinţarea banului" încă nu.

Directorul, probabil un jidan, care se ascunde sub pseudonimul Crothara, se screme a dovedi, că imposibilul nu este altceva decât posibilul, fiindcă în Biblie scrie: **„Eu am zis: Dumnezei sunteţi"!**

Deci, dumnezeul Crothara (tăiat împrejur) nu cunoaşte nimic imposibil, deoarece nu dumnezeu face ce vrea.

Şi ce anume vrea să realizeze acest nou dumnezeu din familia lui Israel?

Desfiinţarea banului!

Exact, ca Zinowiev şi Bela Kun, cari învaţă, că banul nu este necesar în viaţa de toate zilele, fiindcă Iehova—Saddai a dat pământul oamenilor în stăpânire şi tot ce se află pe acest pământ este un bun comun pentru toţi. Va să zică, noul Iehova-Saddai, paranoicul Crothara, propagă ideea comunistă sub masca baptismului şi argumentează cu Biblia.

Da Biblia.

E grozav de periculoasă Biblia, când cade în mâna prostilor, cari nu înţeleg ce scrie acolo, şi se leagă de o propoziţie pe care nu o înţeleg dar au obrăznicia de a o interpreta după prostia proprie, cum scrie la Talmud: fiecare vers din Biblie se poate interpreta în 600.000 fe-

Viaţa socială a judeţului Caraş

Motto.

Spun, într'o ţară'ndepărtată
E o pendulă de tot uitată,
De bate trei arată două
Iar de te uiţi la cias, e nouă.

Şi'ntre oameni găseşti anume
De cei ce nu ştiu ce vreau a spune,
Căci ori şi ce rosteşte gura
Le desminte gestul şi figura,
Iar inima de le-ai vedea,
De bunaseamă alt'ar vrea!

(V. Bogreat)

Aceste versuri atât de frumoase, atât de adânci şi cu substrat filosofic n'au prins rădăcini, nici acolo chiar unde se făureşte viitorul acestei ţări — necum într'o capitală de judeţ care ar trebui să fie pârghia şi nervul de locomoţiune al acestuia.

Şi iată de ce: buba cea mare zace în patul cald şi nemolestat pregătit par'că înadins de intelectualii zis şi „inteligenţii" noştri, prin faptul, că-i mai dulce şi mai comod a sta la umbră, la un pahar de vin sau bere decât a face ceace chemarea sau pregătirea intelectuală — imperativ — îţi pretinde. Şi în forma aceasta ajungem la înfiinţarea de **nuclee,** tip românesc la chip şi înfăţişare exact rupte din acel ce se numeşte „partid politic". De unde urmează învrăjbirea fraţilor de un sânge, învrăjbire care 'şi duce mirosul de hoit cu repercursiune până în sanctuarul familiei, între copii, (element uşor influinţabil de tată sau mamă după concepţia lor politică) rude, etc.

Resultatul ce'l vedem ne descurajează văzând atâta evaporaţie de nervi, de energie ,care ar trebui se fie acumulate în direcţia sănătoasă, a desvoltării simţului de „frăţie" a celor de un neam şi o lege şi implicit a dragostei de glia udată de atâtea lacrimi şi sânge.

In decursul marelui răsboi am cunoscut fii a patru popoare slave pe: sârbi, poloni, cehi şi ruteni (ucranieni).

Anticipând cele ce urmează arbiter în realizarea acelei „uniri" în suflet şi simţiri — la noi la români — după ce am observat, atâtea vrajbe, atâtea uneltiri, atâtea duşmăni la poporul nostru în deosebi la clasa intelectuală.

Şi ca să ilustrez cele mai de sus vedeau situaţia, mai bine zis modul de gândire al fiilor acestor patru naţiuni slave, cari bunăseamă şi ei fiestecare era înjghebat într'un partid politic.

Vorbim de agrarieni, de socialiştii naţionali, de radicali, de socialiştii democraţi, ţărănişti, fiecare 'şi avea idealul văzut într'unul din aceste partide. Lăsând chestia politicei interne şi implicit cea de partid la o parte şi reluând firul pe **tema internaţională ca popor, toţi au fost una.** Osebit că pentru **marele lor vis** erau idolatrisaţi şi fanatisaţi până'n pânzele albe.

Noi, ce facem? un partid este cerul şi pământul în ţara aceasta şi tot ce este sub soare dela valea Batovei la Ceremuş şi de acolo la Beba veche şi până la Cetatea Albă alui Ştefan cel mare şi sfânt, este opera lui. Cealalţi sunt mult sau mai puţin atomi centrifugali cari doar au dreptul la viaţă şi moarte pe acest pământ — după dreptul ginţilor.

Iată tema dar, care se discută în aceste nuclee politice cu doi români la trei mese. Iată învrăjbirea care-l face pe preot duşman de moarte învăţătorului, acesta notarului, pe toţi trei advocatului iar toţi la un loc protopopului şi drept colac pe pupăză şi medicului care stă deoparte făcând parale după ştiinţa depusă şi „neapreciabilă (vezi decisia curiei maghiare din Buda-Pesta din 1919).

Resultatul îl ştim, că se ponegresc, se duşmănesc, se distramă atomii cari ar trebui să fie componenţii de legătură între diferitele straturi sociale ale poporului nostru, şi ca urmare dispreţ şi ură, neîncredere şi desconsiderare din partea popoarelor conlocuitoare şi deci scăderea prestigiului şi demnităţii poporului nostru, acest element susţinător de ţară înlăuntru şi în afară.

Fiecare sac cu petecul lui. Şi ţăranul, muncitorul, lucrătorul manual şi intelectualul vede tot şi judecă în sine zicând: „Domnii 'şi sparg oalele 'n cap", sau se ciatră ca ţiganii cari bani au, dar omenie nu!

Infrăţire pe vre-o temă sau program nu există şi ar trebui cel puţin în aceasta să fie una.

Dar nu! La sărbători naţionale cu caracter patriotic doar drapelele sunt acelea cari simbolizează unitatea — de forme însă nu avem lipsă — un x sau y care până mai ieri era duşman sau renegat — azi îmbracă tricolorul pe corpu-i gol, tot de formă — unitate de vederi, de simţiri de cugete însă — nu!

Impregnarea simţului de solidaritate, de iubire de ţară şi neam de adorarea cuvântului de român se face 'n familie mai mult ca 'n şcoală.

Având promisele nu ne putem

BCU Cluj / Central University Library Cluj

luri, fiindcă 600.000 de îngeri sunt în cer.

Ne miră, că Siguranța statului nu vede acest lucru. Ne miră însă și mai mult, că înalții noștri clerici, nu iau măsuri pentru a desființa acest cuib bolșevic.

Individul „Crothara" trebue dus imediat la balamuc, unde mai sunt și alți „dumnezei", fiind un om periculos pentru societatea omenească, iar comuniștii deghizați din organizațiile baptiste, trebuesc depuși imediat la Văcărești.

Ce idioți! Au avut cutezanța să presupună, că românii se vor închina dumnezeului Crothara!

A. Tieranu.

Agenți unguri ne incendiază recolta

Cetim în „Curentul":

In ultimul timp s'au produs incendii în diverse părți ale țărei, distrugând munca de-un an de zile a țăranului nostru.

Incendiile au fost mai dese în Oltenia, unde recolta de porumb este inexistentă de doui ani de zile.

Aceste incendii, isbucnite în mod misterios, au pus pe gânduri autoritățile din Romanați, județul cel mai încercat.

Cercetările întreprinse în urma incendiilor dela Găneasa și Piatra Olt au dus la rezultate surprinzătoare.

Arestarea unui incendiator.

In ultimul timp se pripășise prin Piatra Olt un ungur, îmbrăcat sărăcăcios și care dădea impresia că este dement.

Jandarmii din comună nu au dat nici o importanță.

După incendierea recoltei de la Piatra Olt sau început cercetarea tuturor indezirabililor, cari în timpul treeratului se strecoară printre personalul dela mașini. Intre cei arestați se află și cerșitorul ungur. Luat de scurt, acesta a declarat că el este autorul incendiului, indicând ca complice pe un oarecare Bodin din Slatina.

Dându-și apoi seama de gravitatea mărturisirii făcute, a început să dea semne de alienație mintală, pentru ca autoritățile să nu pue nici o bază pe declarațiile sale.

Arestarea lui Bodin.

Parchetul de Olt, a arestat pe un oarecare Bodin, comerciant, de origină ungur.

Confruntat cu ungurul arestat la Piatra-Olt, acesta a făcut mărturisiri complecte.

Bodin a declarat că face parte din echipa de 300 de incendiatori angajați de guvernul ungar pentru a incendia grânele din România.

El era însărcinat cu plata incendiatorilor, fiecare agent primind câte 10 mii de lei de incendiu.

A declarat că au intrat în această organizație, din spirit de patriotism față de statul ungar.

Cercetări la sate.

Toate posturile de jandarmi din Romanați, au început triarea personalului angajat la mașinile de treerat din județ.

Cu acest prilej s'au arestat opt unguri cari îmbrăcați ca cerșetori cutreerau județul, având asupra lor material inflamabil.

Parchetul de Romanați și compania de jandarmi continuă investigațiile, întrucât agenții incendatori au împânzit întreaga țară.

Horia T.

Sistemul bunului plac pretutideni la c. f. r.

Administrația c. f. r. dela războiu încoace trece printr'o mare criză din cauza deselor transformări ce au avut loc în ultimii 3 ani; iar funcționarii ei se bucură de cel mai vitreg tratament. Lipsa complectă de autoritate și bunul plac predomină pretutindeni.

Pentru a trece la lipsa de autoritate ce se remarcă, mai ales în ultimul timp la c. f. r., ne oprim pentru a reda mai întâi, sistemul nenorocit de avansare ce se aplică funcționarilor, considerând că și acesta e unul dintre cauzele principale ce-au dus instituția la anarhia și haosul de azi.

Cele 2 legi ce s'au perindat în interval de 3 ani la c. f. r. în interval de 3 ani, pe lângă, că toate țineau în a mări datoriile și sancțiunile funcționarilor și a le restrânge din drepturi, nici acest minimum de drepturi prevăzut, n'a ajuns să li se aplice; iar funcționarilor c .f. r. li s'a creiat cea mai vitregă situație, fiind neavansați de câte 6—8 ani și excepționați față de toți ceilalți funcționari ceiace privește concediile, orele de birou, etc. Deci lor li se cere întotdeauna un plus de efort, răspundere și de rizic, cu o aproape inexistentă recreație sau odihnă, pentru ca la urmă să nu fie avansați de câte 6—8 ani de zile. Există deci încurajarea și stimulentul de care știe să se servească administrația c. f. r.!!...

SI TOTUȘ SE FAC AVANSĂRI.

Indignarea n'a mai cunoscut margini, atunci, când după atâția ani de așteptări zadarnice, s'a primit dela Direcțiunea generală c. f. r. un pretins tablou de înaintări, pe anul 1928, publicat în suplimentul la foaia oficială No. 342 din 16 VII 1928. Tabloul în chestiune, conține funcționarii a căror avansare se pretinde a fi făcute **la alegeri, combinate cu vechimea.**

Ei bine, o fi alegere, însă din avansarea acestui tablou rezultă, că toată alegerea se rezumă în a scoate numai și numai oamenii protejați ai regimului; toți ceilalți, într'adevăr meritoși și care a avut nenorocul de-a nu cunoaște vre-un director sau politician, n'a fost ales!! (Vom reveni cu nume spre a scoate în evidență cele afirmate).

Cât privește vechimea, datele menționate în tablou ne îndreptățesc a afirma, că oferă cea mai mare și îndrăzneață nedreptate ce s'a putut vedea vreodată!... Sunt avansați: **șefi de serviciu, sub-șefi de serviciu, inspectori, șefi de divizie, șefi de birou principali, șefi de gară principali, etc. cari sunt intrați în serviciul administrației c. f. r. deabea prin anii 1919—1922 și cu stagii de avansare numai din 1925—1926. Pe când alții, ireproșabili în serviciu, intrați în administrație cu câte 15—20 ani mai înainte și cu stagii de avansare din 1920 1922, n'au fost nici de astădată avansați!...** Și desigur, dacă sistemul avansărilor ar fi în funcție de pregătire școlară, concurs, activitate, etc., în majoritatea cazurilor, cei cocoțați azi fără merit în funcțiuni de conducere, ar fi conduși cu mult mai mult zel și pricepere de maziliții lor de azi! Iată deci sistemul nenorocit de recrutare și de avansare la c. f. r. și a cărui efecte demoralizează complectamente elementele valoroase.

LIPSĂ COMPLECTĂ DE AUTORITATE.

Se știe, că autoritatea unei instituții e întotdeauna în funcție de dreptate și legalitate și atât timp cât aceste două elemente nu există, ea degenerează în anarhie.

Administrației c. f. r. îi lipsește complectamente tocmai aceste două noțiuni și deci, azi, nici nu mai poate fi vorba de o autoritate la drumul de fier! **Conducătorii acestei instituții, fiindcă ei singuri sunt cocoțați în funcțiuni nemeritate prin călcarea flagrantă a legei, nici prin gând nu le trece să fie cu alții mai drepți sau să aplice cu strictețâ legea. Toate se ordonă și se execută după bunul lor plac. și fără a ține seamă de vre-o metodă sau sistem.**

Deaceia nu rareori s'a văzut că ordinele Direcțiunilor centrale se contrazic și dau loc la certuri și lupte interne, pentru ca la urmă să învingă acel cu mai multă vază la Directorul General, și nu acel cu mai multe argumente de merit și logică.

Deoarece și celelalte subdivizii și unități periferice de toate gradele au fost și ele (se zice!) primenite cu elemente recrutate în aceleași condițiuni misterioase ca și conducătorii lor, s'a ajuns de s'a contaminat de această boală a incapacității și incompetenței, întreaga instituție, până în cele mai mici artere. **Până și un șef de gară sau ultimul șef de echipă, a început a se crede un mic dictator, putând face și desface totul după bunul său plac! Iar acțiunea lor dictatorială, arbitrară, în loc să fie dezagreată, sau în cazuri mai grave, chiar sancționată, din contră, cei în dretp o încurajează făți prin avansări nemeritate și în afară de lege, laude, decorații, etc!).**

CUM E CONDUSĂ STAȚIUNEA TIMIȘOARA D. ELENA.

Din vremurile cele mai depărtate s'a căutat ca stațiunile mai importante, cu deosebire cele din apropierea frontierilor, să fie conduse de oameni demni de această situație, căutându-se pe cât posibil să aibă mai multă cultură, o educație sănătoasă și cunoscător a cel puțin 2—3 limbi dintre cele mai frecventate la acel punct. E tot ceeace se impune ca imperios necesar în orice țară cu putină pretenție de civilizație!... **Ori la noi, lucrurile stau cu totul altfel, și în stația Timișoara D. Elena, stația metropolei Bănatului, care e situată în imediata apropiere a granitei și e frecventată de un numeros public străin, șeful de gară nu are decât cultura celor 5 clase elementare!... Cât privește de educație nici nu mai vorbim, căci dovezile ce le dă aproape zilnic în contact cu personalul stației și chiar cu publicul călător, sunt în flagrantă contrazicere cu această noțiune!!... Bătaia și înjurătura e la ordinea zilei și rare ori s'a văzut să scape cineva, cel puțin neînjurat, dacă i-a cerut vre-un drept al său sau vre-o relațiune. Ce privește îndrăzneala vre-unui străin, de a-i cere vre-o relațiune în altă limbă decât cea română — unica ce-o știe — e crunt răzbunată prin pomenirea tuturor sfinților din calendar și a tuturor sateliților de pe cer!!... Apoi, diversele gesticulări ridicole cu care acesta știe să însoțească întotdeauna strigătele și înjurăturile de tot felul, formează într-adevăr o parte tragi-comică, care cu drept cuvânt, nu e lipsită și de humor!...**

Ca martor ocular la unul din aceste stidente spectacole, ce le oferă zilnic numitul șef, nu mă pot abține de a-l reda în scurte cuvinte publicității.

Intr'una din zile, așteptând pe peronul gării sosirea trenului de Arad — cu care avea să-mi sosească un prieten — am fost atras de strigătele și gesticulările nesfârșite ale acestui om. Apropiindu-mă de scandal, nu mică mi-a fost mirarea când am avut în fața mea această voluminoasă făptură, cu ochii aproape eșiți din orbite, executând broasca, dând din mâini și vociferând cât îl ținea gura!! Ce se întâmplase? D-l M., titrat, funcționar la Direcțiunea de Exploatare c. f. r. din localitate, urmând a călători cu soția d-sale cu trenut de Lugoj și traversând peronul spre a ocupa locuri în tren, au fost întâmpinați de obrăznicia fără de margini a portarului Voiculescu. acest recalcitrant portar, de și cunoștea perfect familia M. și soția că are în față un superior erarhic, sub pretext că voea bilete de peron, n'a ezitat să-i adreseze cele mai triviale înjurii!...

Ori cum bilete de peron nu se cer călătorilor cu bilete de călătorie, cu atât mai mult funcționarilor c. f. r., cu permise în regulă, cari mai ales fac serviciu în această gară sau în Direcțiune, acesta n'a fost decât un simplu pretext; iar el, ori că a fost în stare de ebrietate sau că a fost pus la cale de șeful său.

D-l M., insultat și bruscat pe nedrept, fiind de față și soția d-sale, datorită temperamentului său civilizat și încrezut că mai există încă și un pic de dreptate — până la alte măsuri — s'a dus să raporteze cazul șefului de gară, ca singurul mijloc legal. Amară deziluzie însă!!.... că șeful gării, care în acel moment se găsea pe peron, n'a vrut deloc să dea crezare celor întâmplate, neadmițând nici în ruptul capului ca portarul să fie vinovat!.... Și ca culmea absurdității, fără să țină seamă că se găsește pe peronul gării, înconjurat de un numeros public, a început să se descarce tot pe acest om ce'i reclama în liniște cazul!! cu gesticulările ridicole și vociferările în care spuneam mai sus că l'am surprins Judecata d-sale și-o baza pe argumentul, că „de azi dimineață nu s'a mai întâmplat nimic cu acest om deci nu poate fi vinovat"!! Stupidă rațiune de om!... Noroc de câțiva colegi și prieteni a d-lui M. între care și d-l Horăscu șeful gării fabric, care fiind și ei indignați de acest mod de conciliere a șefului din gara metropolei Banatului, au făcut cerc în jurul său și cu cuvinte de consolare, l'au sustras din fața tristului spectacol.

Ne întrebăm, unde-i disciplina și care'i prestigiu de care trebue să se bucure, mai ales administrația c. f. r., când are astfel de conducători?... Dacă astfel de lucruri se întâmplă cu un funcționar c. f. r. din Direcțiune, titrat și bine cunoscut, atunci cum rămâne cu persoanele străine de c. f. r.

D-l M. e bine cunoscut, chiar și de numitul șef, ca un om foarte liniștit și corect. Pe când portarul Voiculescu, deasemeni e bine cunoscut de toți ca un om vicios (nu rare ori s'a găsit în serviciu în stare de ebrietate) și un recidivist al comisiei de disciplină c. f. r. Deci fapta acestuia e întradevăr incalificabilă și cu atât mai mult, cu cât a adresat înjurii unui superior al său!

In numărul viitor vom continua și cu alte numeroase cazuri.

Dyon.

---

așteptа la resultat bun din partea copiilor, cari ca mâne o să fie și ei ca și părinții lor.

Și la ce te poți aștepta dela un părinte, care nu are o carte românească în casă, care nu cetește un ziar românesc, care nu știe cine a fost Tudor Vladimirescu, un Avram Iancu, un Mihai Viteazul, un Aprodul Purice devenit (și cum) Movilă, un maior Șonțu sau caporalul Mușat, care nu cunoaște poesiile lui Coșbuc, ale lui Eminescu sau măcar pe Tichindeal „gură de aur" cel cu:

Mărite națiune românească
Când te vei lumnia cu învățăturile
Mai mărită nație ca tine alta nu va fi!

Sau țara dacă altcum nu, trebue să o cunoască, căci cunoscând-o o va iubi. Ne mai vorbind de altele cari în cadrul acestui articol nu se pot cuprinde.

Și atunci se pune întrebarea că viața socială de ce este așa de stearpă, de ce-i așa de rece, de ce-i dușmănia mare, — viața antisocială cărui fapt, cărei împrejurări se datorește?

Lipsei de cohesiune, de înțelegere reciprocă și cu vârf și îndesat resultanta „nucleelor" cu caracter mai mult sau mai puțin politic cari au dus la desbinare, la Milcov și 'n Caraș".

Ce-i poți cere preotului care cetește numai „foaia Diecesană" sau învățătorului și notarului cari cetesc numai „Monitorul oficial" al autorității superioare, notarului care numai la nunți își pune eșarpa tricolor, medicului care 'și cetește numai revistele medicale sau profesorului sau advocatului cari sunt legați de bară și catedră?

Ii ceri propagarea duhului bun și blând de pe anvon (dar nu numai când din oficiu sunt obligați a ceti pastoralele episcopului) în fiecare Duminecă și sărbătoare, advocatului îi ceri să apere cu lege 'n mână dreptatea poporului, profesorului să bage vlagă în viitoarea generație prin evocarea trecutului îndepărtat, plin de glorii și fapte mari (se ia exemplu dela profesorii din actuala Ungarie), medicului să dea sănătatea cu drag și voluntar „nației" scoțându-o din mânele „babelor" și a leacurilor dela sate, iar celorlalți intelectuali le ceri ca vorba lor să meargă dela inima lor la inima „nației", căci de multe ori o vorbă bună face mult cu un ajutor bănesc, etc. Și așa-i zicala, căci: „puțini buni împreună fac multe și mari lucruri bune".

Despre clasa mijlocie într'un viitor articol.

Până atunci însă intelectualilor le zic: mai puțină ură, mai puțină vorbărie și mai multă înfrățire, dragoste și conlucrare, căci faptele bune află imitatori tot așa de repede ca și vorbele goale, de care este sătulă țara aceasta iar „făgăduiala d-lor este bucuria proștilor" — și țăranul din județel Caraș are ochi de vultur și urechi de iepure și să o spun deschis, el s'a săturat de vorbăria multă fără rost și de multe ori nerumegată auzită din gura intelectualilor acelora, cari azi sunt la coadă, prin faptul că's oamenii „zilei" decorați și premiați, iar mai alaltăieri înjurau „mămăliga" alor noștri.

Și ca încheiere: d-lor „inteligenți" din capitala județului Caraș și din celelalte centre ale județului mai puține laude „că put", mai puțină reclamă vouă înșivă cât și altora cu cari aveți contact zilnic (în orice fel, cu strângere de o mână sau ambele) împăcați-vă, lucrați mai mult pentru acest județ frumos, nu uitați chiar când vă așteaptă trăsura oficială (care să nu credeți că-i a voastră) sau limuzina la scară, că nația v'a făcut de le aveți, — dați nației totul într'u prosperarea ei, într'u mulțumirea voastră sufletească, spre lauda lui D-zeu, binele și înflorirea acestei țări.

„Suum cuique tribuere" și veți fi binecuvântați de pronia cerească, altcum veți contribui mai mult sau mai puțin la pieirea voastră însăși căci altcum: „ce naște din pisică șoareci mănâncă" iar munca noastră se va reduce la ros de os, contribuind astfel la destrămarea unui edificiu zidit pe osemintele alor 800.0000 de eroi de a căror strigăt nu veți scăpa nici în mormânt; iar acest moment să nu'l așteptați!

Un fost voluntar

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Criza morală și intelectualii bănățeni

Dintre toate crizele ce bântuesc azi țara noastră, desigur criza morală este cea mai acută și cu consecințe incalculabile.

Un sistem nenorocit de politică, încurajând căpătuiala fără muncă, arivismul deșănțat, nepotismul și protecționalismul fără scrupule, sinecurismul parazitar — a făcut să se acrediteze în masele largi ale poporului ideea, că în țara românească totul este posibil. Suficient să ai un omnipotent al zile la spate. In umbra lui poți opera ca în cerul gol. Lege, morală, cinste, respectul bunului public și al persoanei — noțiuni abstracte demonetizate ce nu mai au curs astăzi.

Și într'adevăr, exemplele ce le avem zilnic sub ochi nu sunt de natură să slăbească această idee. Căci ce vedem? O mână de oameni sindicați în așa zise partide politice, erijați în antreprenori ai patriotismului integral, ieșiți la suprafață din neantul întunericului de evenimentele tulburi de după război, **fără vreo pregătire mai temeinică,** prin simplă **supralicitație demagogică** și înșelarea bunei credințe a poporului, au ajuns în situații de mari nu sunt vrednici.

Fără o înțelegere reală a nevoilor obștești, lipsiți de idealismul capabil de jertfă, acești oameni conduși mai mult de interese personale, au săpat o groapă adâncă între clasa intelectuală și țărănime. Induși în eroare, înșelați în legitimile lor aspirațiuni — fiind buni numai atunci când li se cere votul, apoi din urmă, lăsați la voia întâmplării, au perdut încrederea în conducătorii lor firești.

In locul unui program de acțiune bine definit, bunul plac, în locul unui ideal călăuzitor, oportunismul prezidează la conducerea acestui popor.

Rezultatul și halul în care am ajuns era fatal. Criză politică, economică și cea mai gravă dintre ele: criza morală.

Intrebarea ce se pune: ce-i de făcut? Constatăm cu toții că merge prost. Cu toții suntem de acord că situația actuală nu poate și nu trebue să dăinuiască mai mult și cu toate acestea cu toții așteptăm salvarea din altă parte, pierzând din vedere cea mai elementară învățătură a istoriei, că libertățile cetățenești numai prin lupte aprigi s'au câștigat.

Nu mai e nimic de făcut, răsfund scepticii, totul este zadarnic. Imoralitatea a pătruns până măduva spinării. Nu fac politică îți răspund alții.

Câtă inconștiență în răspunsul acesta? Cum nu faci politică când când legea te obligă sub sancțiunea amenzii să votezi?

Hai să ne înțelegem. A face politică nu înseamnă numaidecât a face politică de partid. A nu face politică în sensul acesta înseamnă a te desinteresa de bunul mers al afacerilor publice. Iar mă întreb, cine să facă politică dacă nu tu tânăr intelectual, înarmat cu oarecari cunoștințe, crescut la școala libertății păstrând în sufletul tău încă un strop de ideal și o dorință de mai bine?

Nu am pretenția să spun lucruri nouă și nici să expun în cadrele unui articol de ziar toate relele care suferă țara noastră.

Ce m'a determinat să scriu aceste rânduri sunt niște articole apărute în ziarele Cuvântul Sabor, din 25, Svastica Banatului din 26 și Curentul din 23 August a. c. semnate de d-l Adrian Brudariu și Ion Tenchea. In aceste articole, pline de avânt și entuziasm se constată cu amărăciune că în special noi bănățenii **nu avem destui intelectuali conștienți și cu dragoste de popor".** Adevărul trist dar în parte foarte adevărat. Strigătul de alarmă dat de acești tineri a avut ecoul cuvenit. De aici și de acolo se ridic voci: „să pornim, să ne punem la treabă, să nu mai privim impasibili".

Căci într'adevăr am fi niște tembeli inconștienți dacă am sta și pe mai departe cu brațele încrucișate și am privi procesul de descompunere morală al țării, cu un zâmbet sceptic pe buze și cu conștiința amăgită de minciuna „nu mai este nimic de făcut".

Blestemul generațiilor de mâine va cade pe capetele noastre dacă nu le vom trece cel puțin intact dacă nu mărit și consolidat patrimoniul național, pentru realizarea căruia predecesorilor noștri **nici o jertă nu le-a fost prea mare.** E adevărat că e mult de făcut. Chiar foarte mult. Avem de a face cu o maladie socială care nu se vindecă de azi pe mâine, Mai avem în fața noastră și coaliția politicianilor de tot soiul și mai avem și nepăsarea marelui public. Dar prin muncă, solidaritate și perseverență am credința că vom isbuti. Totul depinde de hotărârea cu care pornim la luptă și de spiritul de sacrificiu de care vom fi capabili.

Nu-mi închipui că s'ar găsi unul singur între noi, care să nu simtă o remușcare din cauza inactivității. Să nu simtă în sufletul lui o dorință de îndreptare a stărilor actuale. Focul sacru al patriotismului să se fi stins oare din sufletele noastre?

Să nu simțim noi nevoia să fim utili măcar într'o măsură cât de mică?

Dacă da, — să ieșim din rezerva și pasivitatea de până acum. Să ne organizăm, să veghem la aplicarea legii pentru toți deopotrivă. La respectul persoanei, bunului privat și public. Să căutăm ca fiecare om să fie la **locul ce i SE CUVINE** — și acolo unde este să-și facă datoria până la capăt. Și mai ales să scăpăm țărănimea din mrejele politicianismului corupt și incapabil.

Să-i redăm încrederea în conducătorii ei firești. Această datorie ne incumbă mai vârtos nouă, acelora cari am plecat din mijlocul ei.

TIMPUL LICHIDĂRII SOCIETĂȚILOR DE COMERCIALIZARE A CONSTINȚELOR ROMANEȘTI — A SOSIT.

Goarna mobilizării tinerilor intelectuali bănățeni a sunat. Să pornim la muncă cu hotărâre și încredere. **Să nu așteptăm să fim chemați de acei cari ne-au fericit până azi, căci aceasta nu se va produce** NICIODATĂ. Dacă nu vom fi vrednici — nu mai avem dreptul să ne plângem, vom fi sortiți să ne înnecăm în mocirla imoralității.

Din fericire semnele ce se arată ne lasă să sperăm că tinerimea intelectuală bănățeană va fi la înălțimea chemării ei.

Dr. Romulus Miclea

Tribuna liberă*)

Intelectualii bănățeni și țăranii

Domnule Director,

In ultimul număr al ziarului Dv. dl. Brudariu, deputat de Banat, are trei articole. Două la Tribuna liberă, în care se ocupă cu detractorii săi, cărora le stă în drum și cari în consecință nu pot să fie decât **„escroci politici"**, iar în al treilea de intelectualii bănățeni. Celor dintâi le promite **„juvățul"** și **„cămașa de forță"** intimidându-i cu „Cartea Neagră" pe care, zice, că o va edita. Celor din urmă le servește cu părintești și românești sfaturi. Aceasta după ce se străduește să dovedească tot acestor intelectuali și țăranilor că cele 600 mii lei obținute de Dsa prin Ministerul Muncii din cele 100 milioane **ACORDATE DE CONSILIUL DE MINISTRI PENTRU INCURAJAREA CONSTRUCTIILOR PE SEAMA FUNCTIONARILOR PUBLICI,** sumă ce aduce 150 mii lei anual și după care se plătește numai 30 mii lei interese, li se poate schimba și caracterul și destinația, fiindcă împrumutul ar fi fost obținut prin Cooperativa de construcții a ofițerilor de rezervă, — soc. inexistentă până acum. Și fiindcă D-sa are familie, — **și cine nu are,** — și mai are și un copil, — **cei mulți înainte,** — ba și pentru motivul, că Dsa și-a pierdut prin transeie un plomân, care în România Mare trebue plătit pe lângă mandatul de deputat și cu împrumuturi destinate funcționarilor publici crede, că se poate războiu cu toată lumea.

Lăsând pe deputatul lupist să se răfuiască cu detractorii săi, cari, — după cum văzurăm, — nu pot să fie decât escroci politici, ne oprim asupra binevoitoarelor sfaturi, pe cari Dsa le dă bănățelor intelectuali și țărani.

Pornind dela un articol al tânărului Tenchea din Hitiaș, apărut în **„Cuvântul Satelor"** un **„miracol"** ne mai văzut nicăiri de deputatul țărănist, **„fiind o gazetă scrisă numai de țărani"** Dsa după ce încrucișează voinicește spada cu intelectualii bănățeni, cari **„NU SIMT NICI O STRÂNGERE DE INIMĂ, NICI O MUSTRARE DE CUGET, NICI UN INDEMN, NICI O INDUIOȘARE, CÂND DIN ADÂNCURILE CLASEI SOCIALE DIN CARE S'AU RIDICAT, RĂSBATE PÂNĂ LA URECHILE LOR STRIGATUL DE AJUTOR AL PĂRINȚILOR ȘI FRAȚILOR LOR"** termină cu constatarea, că e de datoria noastră să sărim **„INTRU AJUTORUL SATELOR CE SE SCUFUNDĂ."**

Dsa unilateral și superficial pentru a se putea constitui în sfătuitor, — ignorează cu totul munca de decenii, depusă fără reclamă zgomotoasă în satele, cari azi, în România-Mare pot să producă „miracolul" nemai văzut de Dsa nicăiri **„gazeta redactată de țărani"**, munca care pe lângă cele două sute și ceva de coruri țărănești a dat — și nu numai pe hârtie — nenumăratele reuniuni de lectură, adevărate **„casine"** țărănești unde țăranul după munca câmpului vine și-și cetește gazeta și cartea cumpărată de el și nu dăruită de cutare Minister pentru a rămâne netăiată, necetită și roasă de șoareci. Ignorează străduințele cari au dat satelor noastre cu totul alt aspect și interior, în ceiace privește lumea sufletească a țăranului și exterior, decât acela pe care l-a cunoscut Dsa înainte de a rămânea „Tablou" în fața miracolului. Munca și străduința aceasta se datorește dascălului bănățean, un apostol de altă categorie, decât nenumărații apostoli culturali, adeseaori politici, răsăriți după războiu.

Că pe lângă cele înfăptuite, mai sunt încă multe de făcut, este încontestabil. Mai ales în ceiace privește mișcarea cooperativă pentru liberarea țăranului din ghiarele speculatorului. Fie, că acesta îi speculează munca, fie că constituindu-se în apostol îi exploatează dorul de **„mai bine"**, bună credința îl speculează politicește. Deci cooperație pe două fronturi. Pe cel economic cu cooperative pentru desfacerea produselor agricole și procurarea uneltelor necesare pe cel cultural activarea intensă a tuturor organizațiilor culturale existente și prin creierea de noi organizații. Dar cu excluderea din ambele acțiuni a politicianului de meserie, care când nu le tradează pe ambele, cu siguranță că le compromite.

Dl. Brudariu s'a oprit la ceiace crede Dsa, că nu s'a făcut pentru ridicarea satelor.

Noi, înainte de a se constitui în arbitru și sfătuitor, îl rugăm să examineze ce s'a făcut. Să privească la rezultatele unei munci de decenii, rezultate la baza cărora stă plomânii ba și viața atâtor și atâtor mucenici. Mucenici, cari nu au nimic comun cu viermina politicianistă de azi dela orașe. Numai cumpănind ambele laturi ale problemei satelor bănățene va avea tabloul real. Și nu va mai exclama patetic, că satele bănățene se scufundă. Și nici nu va mai confunda pe cutare Băran, ajuns să conducă o organizație politică județeană, — fapt care ne dă măsura greutății intelectuale a celoralalți leadări din această organizație, — cu intelectualul chemat să ridice satele noastre.

Deci cooperație întelectuală, da. Dar cu excluderea celor, pentru cari această cooperație **NU E UN SCOP ,CI UN MIJLOC.** Deci în primul rând cu eliminarea celor, cari prin meseria lor și atitudinea lor, nu pot să fie **COOPARTAȘI SINCERI.** Cărora meseria le **IMPUNE** să exploateze **neînțelegerile consecințe ale întunericului** pe cari rolul lor în viața publică îi silește să speculeze neajunsurile satelor, ba să le și mărească prin demagogie, căci aceasta e pâinea lor de toate zilele. Și cari în consecință chiar dacă ar voi să fie sinceri, nu pot fi. **Nu-i lasă nevoile vieții, familia, copii, cărora trebue să le dureze un cămin chiar cu jertfa sănătății lor.**

Am spus. — Cu stimă:

Un învățător bănățean.

*) Pentru cele cuprinse la această rubrică redacția nu răspunde.

Glume

Concurs. Partidul N. T. caută o doică și o bonă pe seama copiilor săi din redacția „Voinței Banatului".

Doică trebue să deie 10 litre lapte la zi, iar bona trebue să cunoască perfect limba românească.

Doică numai pentru redactori, iar bona și pentru membri conducători ai partidului.

Examenul doicei se face de către dl. Vidrighin, care știe să mulgă.

Bona va fi examinată de subsemnatul, care sunt cel mai cuminte om din partid

Dr. C. Băran,
secretarul P. N. T.

Domnului bandit Bălan, Brașov. Având în vedere, că Szele Bela dela „Brassoi Lapok" se plânge, că excelența voastră ucideți numai minoritari, deci faceți politică militantă, cu onoare Vă rugăm să binevoiți a'l vizita pe Szele Bela și a-i explica deosebitele d-voastră sentimente de umanitate ce le nutriți față de colegii d-voastră de meserie, cari știu să ucidă zilnic România cu fiecare rând, scris de dânșii în „Brassoi Lapok".

O cerere către P. N. T. Subscrisul, profesor de muzică, cu diplomă, mă rog frumos să mă angajați pe mine, ca să învăț pe copii dela „Voința" să cânte la violină. **Dr. Kir-Vasie**
profesor universitar.

Oi vei! Jidanul Izsák, director la Banca „Timișiana", s'a prezentat la d-l protopop Dr. Țiucra cu rugămintea, ca să'l boteze.

D-l protopop i-a cerut, să-și caute un naș, care garantează pentru el. Inainte de botez trebue să suporte suferințele lui Hristos, iar la botez va fi ținut jumătate de ceas sub apă.

INFORMATIUNI

AVIZ. Aducem la cunoștința On. public călător, că din cauza lucrărilor la Piața Traian, circulația de pe linia 3 pe distanța Piața Traian—Gara Fbric cu începere dela 28 August a. c. se va face prin transbordare. — Direcțiunea Tramvaielor Comunale Timișoara.

Conservatorul Comunal din Timișoara, ne face cunoscut, că înscrierile se fac între 3—15 Septemvrie c.

Școala elementară de comerț, Timișoara. Inscrierile se fac între 1 și 3 Sept. c. Examenele particulare și corigențele se țin între 10 și 15 Sept. La 17 Sept. încep înscrierile pentru elevii, cari au trecut examenul între 10 și 15 Sept. Cursurile încep la 24 Sept.

Din viața satelor noastre

Federala Cooperativelor sătești cumpără grâu pe seama armatei cu cel mai înalt preț de pe piață.

Buzad. Duminecă dimineața la ora 4½ s'a aprins casa lui Petru Gâlcă, care a fost închiriată fierarului Ioan Buchert. Focul a luat naștere din coș și a nimicit casa și grajdul cu care se afla sub un acoperiș. A fost mistuit de flacări, tot ce a strâns fieraru în decursul vierii și niște roți de ale plugarilor.

Intregul sat a sărit să stingă focul. Paguba se ridică peste 40.000 Lei.

•

Sătenii se plâng, că porcii mistreți le distrug întreaga recoltă de porumb. Se cer despăgubiri dela arendașii pădurilor, fiindcă aceștia sunt obligați a plăti pagubele făcute oamenilor de către vânat.

— Sătenii se adresează d-lui Preefct de județ, cu rugarea, să binevoiască a le vizita comuna cât mai curând, pentru a se convinge de starea tristă în care se află:

Au o biserică zidită din lemn, la anul 1702. La 1890, au fost siliți să scoată clopotele din turnul bisericii, fiindcă era periclitat să se prăbușească. S'a zidit o clopotniță lângă Biserică, care astăzi este putredă și nu se știe în care moment se prăbușește.

Casa parohială are nevoie de mari reparațiuni. Nu este îngrădită cu gard. La fel și școala statului.

In curtea școalei se află un cazan de fiert rachiu, care ar trebui mutat într'alt loc.

Vitele satului se adună în fața Bisericei și a școalei, ceeace nu este la loc. Porcii se adună în fața casei parohiale și de aici pleacă la câmp.

Este o jale și mizerie în comună, care nu permite sătenilor de a-și ridica gardurile necesare, ne mai amintind nimica despre zidirea unei biserici noui.

D-l Prefect Dr. Coste este rugat să se convingă personal la fața locului și să acorde un ajutor acestor sărmani plugari, ca să-și poată ridica o sfântă Biserică.

Brestovăț. Intr'un număr trecut am amintit despre secretarul comunei, care nu are pregătirea necesară de a ocupa acest post. Lumea a crezut că este vorba de d-l Pavel Jivcovici, ceeace nu este exact. D-l P. Jivcovici are pregătirea recerută și este un conștiincios funcționar, care prin munca sa cinstită face față comunei. Era vorba de un alt funcționar, care se află în serviciul comunei, deci nu de d-l Jivcovici. Prin prezenta precizare se spulberă ori ce bănuială asupra d-lui Pavel Jivcovici. Cel vizat de noi se chiamă Ilie V...., și ulterior am aflat că nu are funcția de secretar de notar.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Comloşul mare. O frumoasă sărbătoare la Comloş. In ziua de Sf. Măria-mare (15 Aug.) tinerimea studenţească din Comloşul-mare a aranjat un mare „Concert şi Teatru" la care au participat pe lângă localnici mult public din jur. Având un scop nobil: înfiinţarea unei „Casine Studenţeşti", publicul şi-a dat bucuros obolul, contribuind astfel moraliceşte şi materialmente la reuşita serbărei. S'a jucat piesa lui Carageale „O scrisoare pierdută", fiind sub direcţia scenică a talentatului artist Mărculescu, dela Arad. A fost şi concurs de frumuseţe. In sunetele alor două muzici, cea din localitate şi cea a reg. 10 Roşiori din Timişoara. Lumea a petrecut până 'n zorile zilei.

Astfel, mulţumită publicului înţelegător, tinerimea studioasă din Comloş a putut pune „piatra fundamentală" a „Casinei Studenţeşti". In total s'a încasat frumoasa sumă de lei 25.000. In zilele următoare, în ovaţiile tuturor s'a proclamat de preşedinte al „Casinei studenţeşti" iniţiatorul serbărei, Andreiu Bălan, sufletul studenţimei comloşene.

Iablaniţa. Deslănţuindu-se un vânt puternic în seara de 22 c., aproape concomitent s'au declarat două începuturi de incendiu în comuna noastră, unul la casa lui Pavel Nicoară şi altul în grădina lui I. Bârceiu la o clae de fân şi care ar fi luat proporţii catastrofale pentru întregul sat, dacă intervenţia locuitorilor nu ar fi fost mare, sărind în ajutor şi reuşind să localizeze focurile.

Este de notat că primăria nu întreţine decât o singură pompă defectuoasă şi care n'a putut funcţiona.

Panica printre locuitori a fost foarte mare deoarece focul era alimentat de un vânt puternic. O femee şi-a perdut conştiinţa.

Pagubele materiale nu sunt mari.

Jamul-mare. In Casa Naţională a acestei comune de graniţă, s'a mutat, — nu înţelegem cum, — domnul plutonier de jandarmi. Astfel românii din Jamul mare sunt văduviţi de această importantă instituţie culturală românească, când plutonierul ar fi putut afla o locuinţă bună şi în altă parte, nu chiar în Casa naţională a poporului.

Cărţile, adecă biblioteca Casei naţionale a fost mutată împreună cu dulapul lor, într'o cameră laterală, unde d-l plutonier a închis găinele sale. Deci, de prezent, găinele plutonierului cetesc din cărţile casei naţionale.

In faţa acestui fapt jignitor al intereselor culturale româneşti, rugăm pe d-l Emanuil Ungureanu, preşedintele Caselor Naţionale din judeţ, ca să binevoiască a interveni urgent, ca biblioteca să fie scoasă din coteţul plutonierului, care împreună cu găinele sale să fie mutat în altă locuinţă, fiindcă plutonierul de jandarmi, nu trebue să locuiască numai decât în centrul satului. N'o fi el chiar aşa de mare domn în Jamul mare.

Vinga. Stuparii din comună se plâng de felul barbar în care sunt ucise albinele lor la fabrica de bomboane alui Draskovics.

Din cauza secetei îndelungate nenorocitele albine, ne aflând flori pe câmpul pârjolit de arşiţa soarelui, au dat peste zaharicalele fabricei Draskovics, unde au început a-şi potoli foamea.

Barbarii conducători ai fabricei au aflat de bine a le ucide cu gaze de sulfur, iar servitorii măturau cantităţi enorme de albine asfixiate de pe podele. Acest masacru în masă se practică zile dea rândul, până când într'o bună zi stuparii comunei s'au trezit cu stupii fără albine.

Se atrage atenţia forului sanitar asupra împrejurării că albinele au putut intra la zahărul fabricei, ceeace înseamnă, că şi mustele de tot felul au posibilitatea de a întra la zahăr şi a'l infecta cu toate murdăriile infecţioase, Fabrica nu are sitele necesare la ferestri, deci nu funcţionează în condiţiunile prescrise în legea sanitară, în consecinţă trebue să fie amendată.

Apicultorii păgubiţi se vor adresa Justiţiei pentru despăgubiri.

Stanciova. Primim spre publicare: In com. Stanciova, faţă de ordinele primite dela centru, în urma satisfacerei tuturor îndreptăţiţilor la împroprietărire şi colonizare, a rămas disponibil ca rezervă de stat, suprafaţa de 388 Jug. pe baza căruia s'a înfiinţat obştea, predându-se această suprafaţă, iar nu 1500 jug. cum s'a povestit. La înfiinţarea ei sau înscris ca membri şi câteva persoane care n'aveau precădere, faţă de scopul urmărit şi anume: Notarul comunal Romulus Sabo cu 25 jug., d-ra Irina Zabo cu 10 jug., Preotul catolic Farago Mihail cu 25 jug., învăţătorul Lipenski cu 15 jug., Vichentie Farchescu pădurar la sat cu 4 jug. şi Nicolae Zaharia funcţionar la stat cu 10 jug.

Cum aceasta la noi, nu se putea mistui, ca cei 6 să deţină un sfert din toată suprafaţa pământului pe ales unde le râdeau ochii, în conformitate cu art. 5 din statut, au fost escluşi pe baza că sunt funcţionari şi profesia nu le este agricultura, hotărâre luată de întreg consiliul de adţie al obştei, prin dresare de proces verbal cu formele ulterioare.

Şi unde s'a mai văzut, ca în obştile agricole, să figureze domnişoare moderne decât cu scopul altei directive.

Totul a mers cinstit câtva timp, până când ilustrul notar Romulus Zabo, fiind tare amărât şi indignat de cinstea şi nedreptatea făcută, pe care o crede de numai el cu ai lui, a întors şurubul, începând cu şleahta lui, pe diferite căi murdare, să încurce bunul mers al obştei, abea înfiinţată, şi mai mult, că nu s'a rezemat numai aci, căci privind din altă direcţie, cu ochii adevăraţi, a văzut scopul, pentru care sunt creiate asemeni instituţii de cooperare agricolă şi fiind înzestrat cu o inimă de leu, care-i creşte când se bate cu pumnul în pept şi spune că-i cel mai înfocat Român, cu gândul peste Tisa, prezentul de azi şi eri Rezsö Zabo, s'a desbrăcat de mantia-i superficială ce o avea, rămânând în adevărata-i piele de şarpe veninos,

(Va urma).

Comitetul Şcolar Rural Vinga.

No. 95/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Pentru furnizarea a 10 vagoane lemne de foc, cer, cl. I. despicate, se publică licitaţie, care va avea loc la Primăria din Vinga, în ziua de 28 Septemvrie a crt. la orele 10 a. m.

Licitaţia se va ţinea conform art. 70—82 din Legea Contabilităţii Publice.

Ofertele închise şi sigilate, cu 10% vadiu în numerar, sau efecte de Stat, sunt a se înainta până la termenul susamintit Preşedintelui Comitetului Şcolar Vinga.

Vinga, la 22 August 1928.

Preşedinte: **Baba.**

Secretar: **I. Murgu.**

No. 1739/3/1928.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Subsemnatul portărel judecătoresc aduc la cunoştinţa publică cumcă lucrurile următoare ş. a. 1 maşină de despoiat, maşină de vânturat, trăsură, 2 roţi, 1 plug care în urma decisului No. 1497/1928 a judecătoriei de ocol din Biled s'au executat în Cărpiniş în favorul următorului Belgo-română soc. de asigurare repr. prin advocat Dr. Virgil Oprean împotriva execvantei locuitoare din comuna Cărpiniş pentru încasarea capitalului de 718 Lei bani şi acces. prin execuţie de acoperire şi cari s'au preţuit în 950 Lei se vor vinde prin licitaţie publică.

Pentru efeptuirea ecestei licitaţiuni pe baza decisului No. 1739/1928 se fixează terminul pe 12 Septemvrie 1928 orele 3½ în comuna Cărpiniş şi toţi cari au voie de a cumpăra sunt invitaţi prin acest edict cu observarea aceia, că lucrurile susamintite vor fi vândute celor cari dau mai mult, pe lângă solvirea în bani gata şi în caz necesar şi sub preţul de strigare.

Pretenziunea care e de încasat face 718 Lei bani capital, dobânzile cu 10% socotind din Aprilie 1928 iar spesele până acum staerite 565 Lei bani.

Biled, la 1 Septemvrie 1928.

Indescifrabil, portărel

No. 1531/1928.

AVIZ.

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construire a Grădinei de copii din comuna Belinţ în ziua de 6 Septemvrie 1928 ora 11 a. m. se ţine licitaţie publică la primăria comunală din Belinţ, conform publicaţiunii inserate în Monitorul judeţului Timiş-Torontal.

Comitetul şcolar judeţean

No. 1525/1928.

AVIZ

Pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construire a şcoalei primare rurale din comuna Ohaba în ziua de 15 Septemvrie 1928 orele 10 a. m. se ţine licitaţie publică (Prefectura judeţului etaj II. No. 78), conform publicaţiunii inserate în Monitorul judeţului Timiş-Torontal.

Comitetul şcolar judeţean

Primăria Municipiului Timişoara

No. III. 24367.

PUBLICAŢIUNE DE LICITAŢIE.

Primăria municipiului Timişoara dă în întreprindere prin licitaţie publică următoarele lucrări de asfalt:

1. Intreţinerea carosabilelor şi pieţelor de asfalt pe timp de 5 ani (1928—1932).
2. Pavarea din nou a carosabilului străzii Odobescu.
3. Construirea trotoarelor noui din asfalt cuole cu grosimea de 2 cm.
4. Construirea de trotoare noui din asfalt de promenadă de 3 cm. grosime.
5. Pavarea din nou cu asfalt a podului Mihai Viteazul.
6. Repararea trotoarelor existente din asfalt coule.
7. Repararea bazei de beton cu grosime de 20 cm.
8. Repararea pavajelor carosabile din asfalt coule a podurilor.

Licitaţia se va ţine în conformitate cu art. 72—83 din legea asupra contabilităţii publice, în biroul serv. economic com. (Primăria camera 40) la data de 20 Octomvrie 1928 ora 10 a. m.

Amatorii vor prezenta la această dată ofertele semnate, timbrate închise, sigilate şi provăzute cu garanţie de 6% în numerar sau efecte de stat asupra sumei oferite.

La licitaţie pot participa numai firme de specialitate, cari dovedesc că au mai executat astfel de lucruri cu succes bun.

Caetul de sarcini şi blanchetele pentru oferte se pot primi la serv. tehnic com. zilnic, în orele oficiale.

Primăria municipiului Timişoara.

Cetiţi, răspândiţi şi sprijiniţi „Svastica Banatului"

Şcoala de Arte şi Meserii din România.

PROSPECT.

Cursul şcoalei de arte şi meserii are specialitate în fier şi lemn. Durata lui este de 5 ani şcolari. Absolvirea cursului dă drept la termen redus în armată. Art. 53.

Elevii pot fi externi şi interni.

Toţi cari doresc să fie înscrişi la concursul de admitere în şcoală, vor adresa direcţiunei o cerere supratimbrată legal şi scrisă pe modelul anexat.

Inscrierile se fac la 3, 4 şi 5 Septemvrie.

In clasa I, vor fi admişi elevi absolvenţi a minimum 5 cl. primare, dacă au împlinit vârsta de 12 ani. Cei cu calificaţie mai bună vor fi preferaţi.

Cererile de înscriere vor fi înzestrate cu următoarele acte:

1. Extras din matricula botezaţilor.
2. Certificat din revaccinare.
3. Certificat şcolar de absolvirea ultimei clase.

Dacă elevul a întrerupt studiile timp mai îndelungat, va prezenta un certificat de bună purtare de acolo, de unde a avut vre-o ocupaţie, sau dela autoritatea comunală, sau poliţienească unde domiciliază, arătând cum anume şi-a petrecut timpul dela încetarea cursurilor şcolare.

Examenul de admitere pentru clasa I şi înscrierile se vor ţine în zilele de 3, 4 şi 5 Septembrie, în faţa unei comisiuni. Examenele se vor face în scris şi oral. Ele vor avea de bază programa cursului absolvat şi va cuprinde chestiuni de l. română, aritmetică şi geometrie. Direcţiunea şcolii va coordona rezultatul examenului şi va forma lista celor admişi.

Cursurile încep la 6 Septembrie.

In internatul Şcolii găsesc plasare 115 elevi. Taxa de întreţinere anuală este:

pentru absolvenţi Lei 7900 (rata I 2700 Lei, rata II 2600 Lei, rata III 2600 Lei).

pentru semi bursieri Lei 3100 (rata I 1100 Lei, rata II 1000 Lei, rata III 1000 Lei).

Pentru bursieri Lei 1900 (rata I 700 Lei, rata II 600 Lei, rata III 600 Lei).

Rata I se achită imediat la înscriere, rata II la 8 Ianuarie, rata III imediat după vacanţa Paştelor. Direcţiunea îşi rezervă dreptul de a majora această taxă în raport cu scumpetea.

Examenul de bursă se ţin la 15 Septembrie.

Pentru a fi admis în internatul şcoalei, elevii interni vor aduce cu sine: 4 cămăşi, 6 p. ciorapi, 4 izmene, 2 ştergare şi 2 p. de ghete, toate în stare bună. Bursierii sunt scutiţi de următoarele obiecte — nu însă şi solvenţii — 2 pături, 1 saltea, 2 cearşafuri, 2 feţe de perină şi una perină. Afară de aceste, fiecare elev va aduce cu sine 2 halate şi anume cei dela lemn de culoare albă, iar cei dela fier de coloare albastră închisă. Uniforma este obligatorie pentru toţi elevii interni şi externi. Repetăm însă că nu mai poate fi primit nimeni sub nici un motiv în şcoală şi internat, dacă 15 zile după înscriere nu va prezenta fiecare elev, uniforma de coloare kaki şi obiectele susindicate.

Afară de cele de mai sus, fiecare elev intern va contribui anul cu 2 kgr. de săpun pentru spălarea rufelor.

Taxa de înscriere în şcoală este de 500 lei pentru externi şi 700 lei pentru interni.

Concurenţii pentru a obţine burse dela Stat, vor mai prezenta pe lângă actele înşirate mai sus şi în extras de paupertate, vizat de către Percepţia respectivă.

Examenele de corigenţă vor avea loc în zilele de 1—10 Septembrie.

Părinţii elevilor admişi în şcoală, sau tutorii acestora, devin membrii în comunitatea şcolară şi deci obligaţi la îndatoririle prescrise de Regulamentul pentru funcţionarea Comitetelor şcolare.

Pentru a fi admis în şcoală, fiecare elev se va supune unei prealabile vizite medicale spre a se constata dacă se bucură sau nu de o constituţie sănătoasă.

Taxa pentru examenul de admitere este de 10 lei de studiu.

Director: **Ing. Cornel Liuba.**

Secretar: **Traian Chirilă**

Marele hotel şi restaurant

„DACIA"

din Lugoj. Antreprenor Petru Vlădău

Renovat şi transformat, serveşte clientela în felul cel mai mulţumitor. Preţuri favorabile. Bucătărie românească. Vinuri originale şi proprii.

Camere curate şi higienice. Călătorii şi vizitatorii Lugojului, la „Dacia" vor afla o masă bună şi ieftină, precum şi locuinţă confortabilă. :-:

CINEMA:

Seria I

CETATE: 2 şi 3 Sept. — APOLLO: 5 şi 6 Sept.
CONCORDIA: 8 Septemvrie

Seria II

CETATE: 4 şi 5 Sept. — APOLLO: 7 şi 8 Sept.
CONCORDIA: 9 Septemvrie

Repriză! ***Repriză!***

Casa misterelor

După romanul lui JULES MARY. Cel mai mare film de aventuri senzaţionale. Marii artişti ruşi IVAN MOSJOUKIN şi NICOLAS KOLIN şi-au creiat renumele prin rolurile din acest admirabil film, ce rivalizează cu cele mai frumoase filme din producţia nouă. — In rolul principal: IVAN MOSJOUKINE. — Monopol: Adria-Film Bucureşti.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „CARTEA ROMÂNEASCĂ" Sucursala Timişoara, Piaţa Tepeş Vodă No. 2. — Telefon No. 1266.